

Bāriņtiesu pārskatu par darbu 2008.gadā analīze

Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijā (turpmāk tekstā - ministrija) ir apkopoti gadskārtējie bāriņtiesu pārskatu dati par darbu 2008.gadā. Ministrija nosūtīja bāriņtiesām Valsts statistikas pārskata paraugu aizpildīšanai un iesniegšanai ministrijā atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 26.maija noteikumiem Nr.361 „Noteikumi par bāriņtiesas ikgadējā pārskata veidlapas paraugu un pārskata iesniegšanas un aizpildīšanas kārtību”. Minēto noteikumu bāriņtiesas ikgadējā valsts statistikas pārskata veidlapas paraugā (pielikums), lai pilnveidotu informāciju, papildus iekļauti jauni dati pa bāriņtiesu darbības galvenajiem virzieniem salīdzinājumā ar 2007.gada veidlapas paraugu.

Atskaites periodā, 2008.gadā, valstī darbojās 510 bāriņtiesas. Pēc statistikas datu analīzes un pārraudzības rezultātā iegūtās informācijas, ir noskaidrota situācija bāriņtiesu darbības galvenajos virzienos un izdarīti secinājumi par stāvokli valstī bērnu tiesību aizsardzības jautājumos.

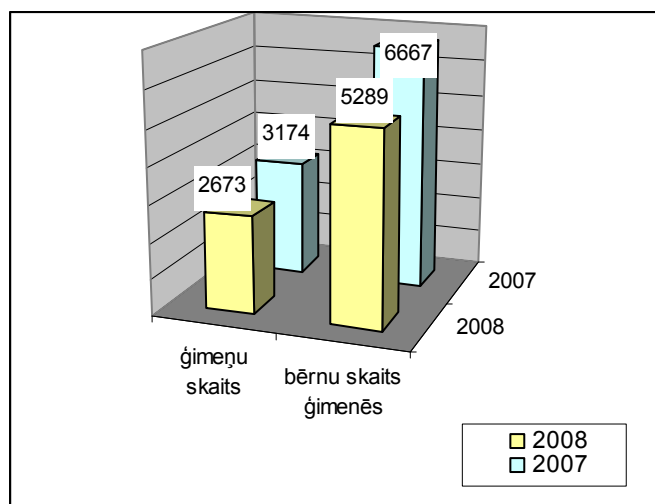
1. Bērna aprūpes tiesību un aizgādības tiesību atņemšana vecākiem un atjaunošana

1.1. Ģimenes, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un par kurām bāriņtiesa informējusi pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju

Bāriņtiesu likuma 17.panta 5.punkts paredz bāriņtiesai informēt pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība.

Pēc bāriņtiesu sniegtajām ziņām 2008.gadā bāriņtiesas informējušas pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par 2673 ģimenēm, kurās bija 5289 bērni, kas salīdzinājumā ar 2007.gadu ir par 501 ģimeni un 1378 bērniem mazāk (1. attēls).

1. attēls

Pirms Bāriņtiesu likuma spēkā stāšanās 2007.gada 1.janvārī šīs ģimenes bija bāriņtiesu kontrolē. 2007.gada ietvaros bāriņtiesas izvērtēja uzskaitē un kontrolē esošās ģimenes un lēma par aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem vai

attiecīgo ģimeņu lietu nodošanu pašvaldības sociālajam dienestam vai sociālā darba speciālistam turpmākam darbam ar šīm ģimenēm. Savukārt, 2008.gadā bāriņtiesas informēja pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju, ja informācija par ģimenēm tika saņemta un izvērtēta pārskata gadā. Salīdzinājumā ar 2007.gadu minēto ģimeņu skaitam pārskata gadā bija jāsamazinās vairāk. Iespējams, ka atsevišķas bāriņtiesas joprojām informē par visām pašvaldībā esošajām ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un par kurām bāriņtiesas pašvaldības sociālos dienestus informējušas jau 2007.gadā.

1.2. - 1.5. *Bērna aprūpes tiesību un aizgādības tiesību atņemšana vecākiem un atjaunošana*

2008.gadā pieaudzis bāriņtiesu pieņemto lēmumu skaits par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem. Savukārt, pieņemto lēmumu skaits par bērna aprūpes tiesību atjaunošanu vecākiem ir samazinājies.

Samazinājies arī personu skaits, kurām 2008.gadā ar tiesas spriedumu atņemtas aizgādības tiesības - par 201 personu mazāk nekā 2007.gadā. Joprojām zems ir to personu skaits, kurām ar tiesas spriedumu atjaunotas aizgādības tiesības - 16.

Ar 2007.gada 1.augustu stājās spēkā Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1037 VII nodaļā noteiktais par riska novērtēšanu bērna aprūpes tiesību atņemšanas un atjaunošanas lietās un aizbildņa atcelšanas lietās. Bāriņtiesas minētajās lietās veikušas riska novērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas, izņemot gadījumus, kad pieņemts vienpersonisks lēmums. Veicot riska novērtēšanu, bāriņtiesas pieaicinājušas attiecīgus speciālistus un institūciju pārstāvjus.

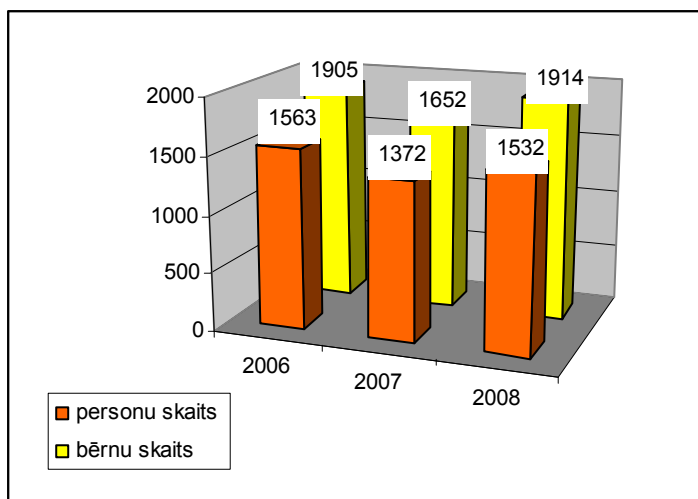
Bāriņtiesas, atbilstoši Bāriņtiesu likuma 22.panta ceturtajā daļā noteiktajam, atjaunojušas vecākiem bērna aprūpes tiesības vai lēmušas par lietas ierosināšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu saskaņā ar Latvijas Republikas Civillikuma (turpmāk tekstā - Civillikums) 203.panta trešās daļas prasībām. Bāriņtiesas noskaidrojušas, vai ir zuduši iemesli, kuru dēļ vecākiem tika atņemtas bērna aprūpes tiesības, pieprasījušas vecāku dzīvesvietas sociālajam dienestam atzinumu par iespējām bērnam atgriezties vecāku aprūpē. Ja gada laikā no aprūpes tiesību atņemšanas nav bijis iespējams tās atjaunot, bāriņtiesas lēmušas par nepieciešamību atņemt vecākiem aizgādības tiesības.

Ministrija lietu pārbaudēs bāriņtiesās atsevišķos gadījumos konstatēja neprofesionālu vai formālu pieeju risku novērtēšanā. Biežāk tas konstatēts lietās, kur novērtēšanu veicis bāriņtiesas priekšsēdētājs bez citu institūciju pārstāvju piedalīšanās. Šādas rīcības rezultātā bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu neatjaunot aprūpes tiesības un arī neierosināt lietu tiesā par iespējams aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem. Pie kam šādu lēmumu bāriņtiesa pieņēmusi atkārtoti, kas ir pretrunā ar bērna personiskajām interesēm un tiesībām. Minētā lēmuma pieņemšana nav veicinājusi bērna atgriešanos vecāku aprūpē vai iespēju tikt adoptētam citā ģimenē.

Bērna aprūpes tiesību atņemšana un atjaunošana vecākiem

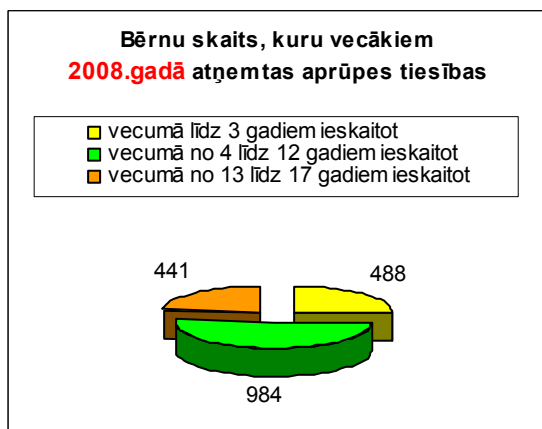
Līdz 2004.gadam bija vērojams personu, kurām atņemtas bērna aprūpes tiesības, skaita pieaugums pa gadiem. Sākot ar 2005.gadu līdz 2007.gadam minēto personu skaits samazinājās, īpaši tas samazinājās 2007.gadā - par 191 personu. Pārskata gadā personu, kurām atņemtas bērna aprūpes tiesības, skaits salīdzinājumā ar 2007.gadu ir pieaudzis par 160 un bērnu skaits par 262. Kopā **2008.gadā par 1914 bērniem atņemtas bērna aprūpes tiesības 1532 vecākiem** (2. attēls).

2. attēls

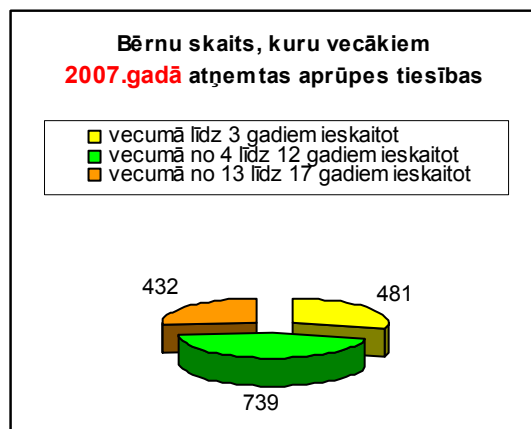

No kopējā skaita 1914 bērniem, par kuriem vecākiem atņemtas bērna aprūpes tiesības, vairāk aprūpes tiesības atņemtas par bērniem vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot - 984 bērni (tajā skaitā 497 zēni, 487 meitenes), kas ir par 245 bērniem vairāk nekā 2007.gadā, vecumā līdz 3 gadiem ieskaitot - 488 bērni (tajā skaitā 248 zēni, 240 meitenes, par 7 bērniem vairāk nekā 2007.gadā), vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot - 441 bērns (tajā skaitā 214 zēni, 227 meitenes, par 9 bērniem vairāk nekā 2007.gadā), (3. un 4. attēls).

3. attēls

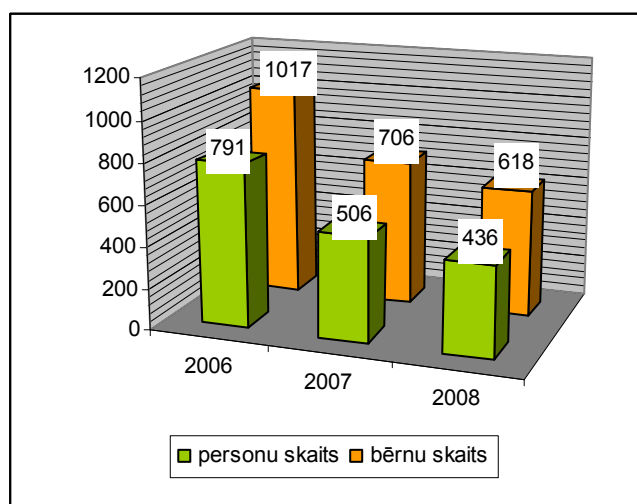

4. attēls

Samazinājies to personu skaits, kurām **2008.gadā bāriņtiesas atjaunojušas bērna aprūpes tiesības**. Salīdzinājumā ar 2007.gadu par 70 personām un 88 bērniem mazāk (5. attēls).

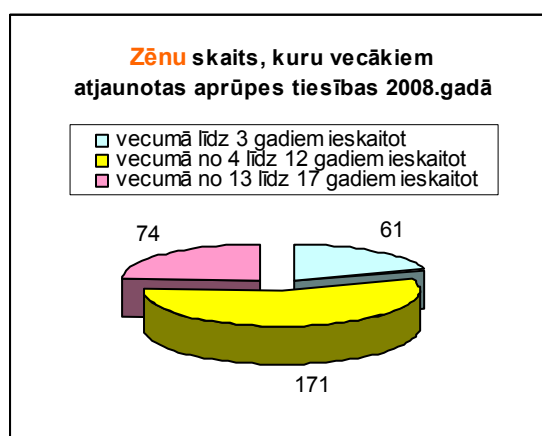
5.attēls

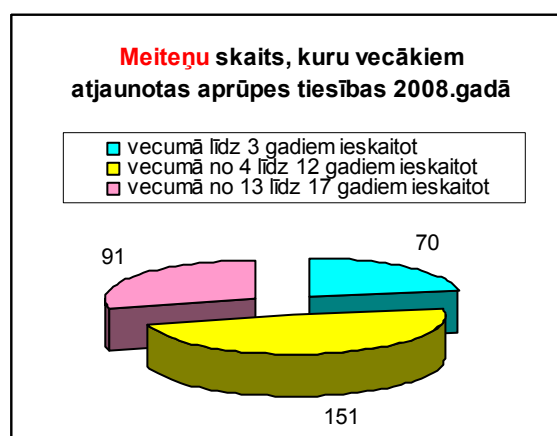
Minēto skaitļu samazināšanos var skaidrot ar Civillikuma 203.panta trešajā daļā noteikto, ja gada laikā (līdz 2006.gada 22.jūnijam - sešu mēnešu laikā) no aprūpes tiesību atņemšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par nepieciešamību atņemt vecākiem aizgādības tiesības, gan tādēļ, ka 2007.gadā par trešdaļu samazinājās to personu skaits, kurām tika atņemtas bērna aprūpes tiesības. Minēto personu skaita samazināšanos pārskata gadā iespējams ietekmēt tas, ka bāriņtiesas, atjaunojot vecākiem bērna aprūpes tiesības, veic riska novērtēšanu, pieaicinot attiecīgus speciālistus un institūciju pārstāvjus.

No bāriņtiesu sniegtajiem pārskatiem secināms, ka vairāk gadījumos bērna aprūpes tiesības vecākiem atjaunotas par bērniem no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot - 322 bērni (tajā skaitā 171 zēns, 151 meitene), mazāk par bērniem līdz 3 gadiem ieskaitot - 131 bērns (tajā skaitā 61 zēns, 70 meitenes), mazāks ir arī pusaudžu skaits no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot - 165 (tajā skaitā 74 zēni, 91 meitene (6. un 7. attēls).

6. attēls

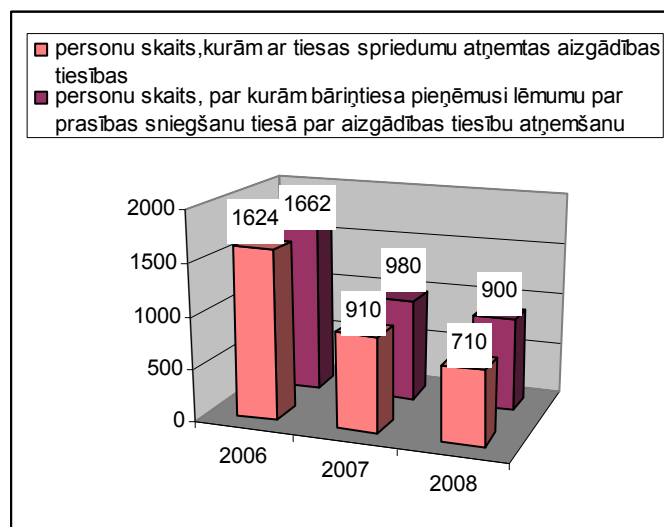
7. attēls

Aizgādības tiesību atņemšana vecākiem un atjaunošana ar tiesas spriedumu

Ar rajona (pilsētas) tiesas spriedumu 2008.gadā valstī kopā atņemtas bērna aizgādības tiesības 710 vecākiem (tajā skaitā 390 mātēm un 320 tēviem) par 888 bērniem, kas ir par 200 vecākiem un 266 bērniem mazāk nekā 2007.gadā (8. attēls). Joprojām neliels ir personu skaits, kurām ar rajona (pilsētas) tiesas

spriedumu pārskata gadā kopā atjaunotas bērna aizgādības tiesības - 16 personām par 21 bērnu.

8. attēls

Salīdzinot personu skaitu, par kurām bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas lēmumu ierosināt tiesā atņemt bērna aizgādības tiesības vecākiem un personu skaitu, kurām ar tiesas spriedumu atņemtas bērna aizgādības tiesības, ar skaitļiem 2007.gadā, secināms, ka 2008.gadā pieaudzis neizskatīto prasības pieteikumu skaits tiesā. Tiesā 2008.gadā nebija izskatīti prasības pieteikumi par 200 personām. Jāņem vērā, ka daļa 2008.gadā iesniegto prasības pieteikumu tiesā līdz 2008.gada 31.decembrim netika izskatītas.

Ministrija, atbilstoši kompetencei uzraugot bāriņtiesu darbību, 2008.gadā pārbaudīja aprūpes tiesību atņemšanas un atjaunošanas, kā arī aizgādības tiesību atņemšanas un atjaunošanas lietas, un noskaidroja, vai bāriņtiesas pirms lēmuma pieņemšanas 2008.gadā ir veikušas riska novērtēšanu lietās, vai pamatoti ir pieņēmušas lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem, vai pēc bērna šķiršanas no vecākiem bāriņtiesas sadarbībā ar pašvaldības sociālo dienestu vai sociālā darba speciālistu veikušas nepieciešamās darbības, lai veicinātu bērna atgriešanos vecāku aprūpē. Vienlaicīgi noskaidroja, vai bāriņtiesās ir lietas, kur bērna šķiršana no ģimenes bijusi atkārtota, vai tiek izvērtēta nepieciešamība iesniegt tiesā prasības pieteikumu aizgādības tiesību atņemšanai vecākiem, ja gada laikā no aprūpes tiesību atņemšanas nav iespējams tās atjaunot, vai gadījumos, kad bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu sniegt prasību tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem, prasības pieteikums tiesā ir iesniegts.

Ministrija secināja, ka bāriņtiesas ne vienmēr veic riska novērtēšanu lietās, atsevišķos gadījumos pārskata gada ietvaros ir lemts par atkārtotu bērna šķiršanu no ģimenes. Bāriņtiesu darbībā ir gadījumi, kad, lemjot par aprūpes tiesību atjaunošanu, atkārtoti un nepamatoti aprūpes tiesības netiek atjaunotas un netiek arī pieņemts lēmums ierosināt lietu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem. Veicot lietu pārbaudes bāriņtiesās, ministrija konstatēja gadījumus, ka bāriņtiesa ir lēmusi par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai, bet prasība tiesā ilgstoši nav iesniegta (pusgada, gada ietvaros).

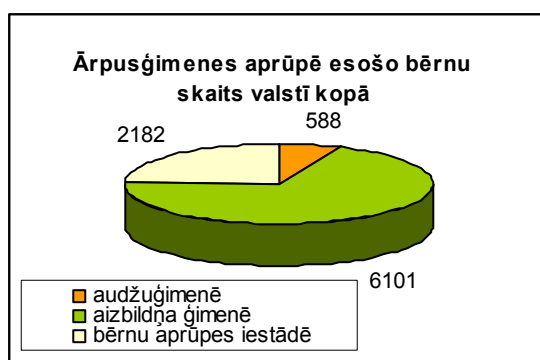
2. Pārskats par bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu ārpusģimenes aprūpi

2.1. Bērni, kuri pārskata gada 31.decembrī atradās ārpusģimenes aprūpē

Ārpusģimenes aprūpē (audžuģimene, aizbildnība, bērnu aprūpes iestāde) 2008.gada 31.decembrī valstī kopā bija 8871 bērns (2007.gadā - 9427 bērni), kas ir par 556 bērniem mazāk nekā 2007.gadā.

No 8871 bērna audžuģimenes bija ievietoti 558 bērni, aizbildņu ģimenēs - 6101 bērns, bērnu aprūpes iestādēs 2182 bērni (9.attēls).

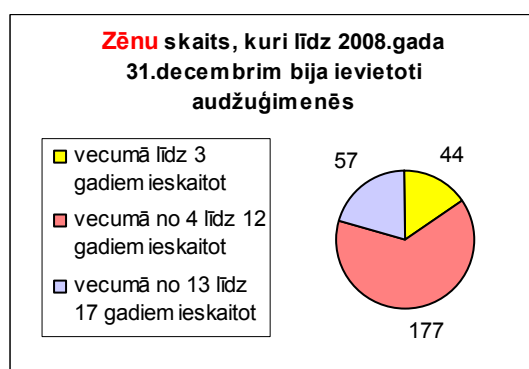
9. attēls

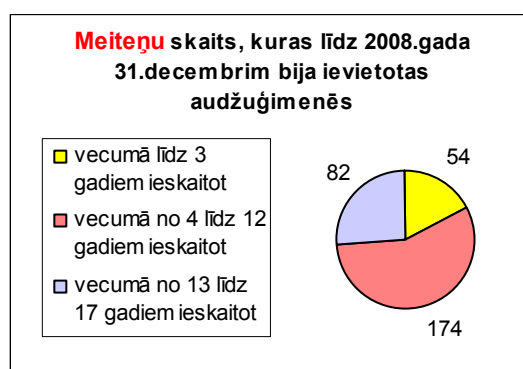
Dati liecina, ka lielākā daļa ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu bija ievietoti aprūpē aizbildņu ģimenēs. Katru gadu pieaug bērnu skaits, kurus ievieto audžuģimenēs (par 167 bērniem vairāk nekā 2007.gadā), savukārt bērnu aprūpes iestādē ievietoto bērnu skaits samazinās nedaudz (par 25 bērniem mazāk nekā 2007.gadā).

Apkopotie dati par audžuģimenēs ievietotajiem bērniem pēc dzimuma un vecuma (10. un 11. attēls).

10. attēls

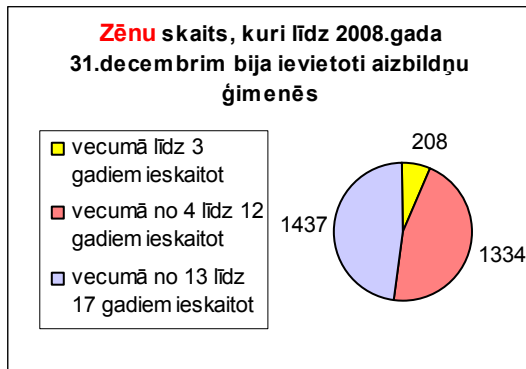
11. attēls

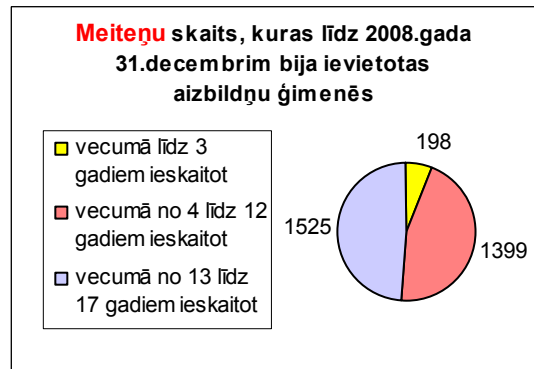
Valstī audžuģimenē ievietoto zēnu skaits kopā bija 278, kopējais meiteņu skaits - 310, kas ir par 32 meitenēm vairāk nekā zēni.

Dati par aizbildnībā esošajiem bērniem pēc dzimuma un vecuma (12. un 13. attēls). Valstī aizbildņu ģimenēs ievietoto bērnu skaits kopā bija 6101, tajā skaitā 2979 zēni un 3122 meitenes, kas ir par 143 vairāk nekā zēni.

12. attēls

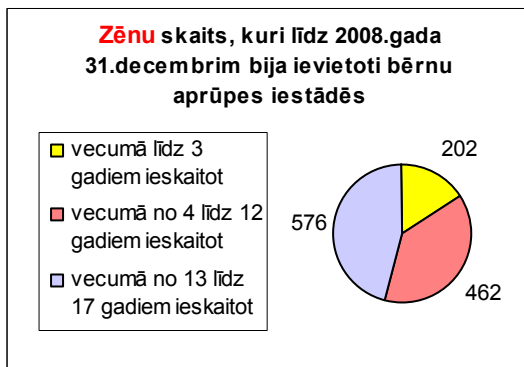

13.attēls

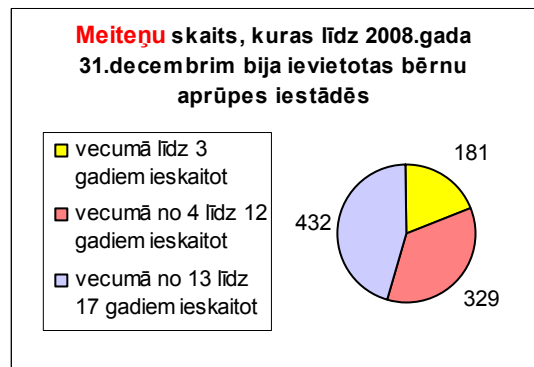

Bērnu aprūpes iestādēs kopā bija ievietoti 2182 bērni. Apkopotie dati par bērnu aprūpes iestādēs ievietotajiem bērniem pēc dzimuma un vecuma (14. un 15. attēls).

14. attēls

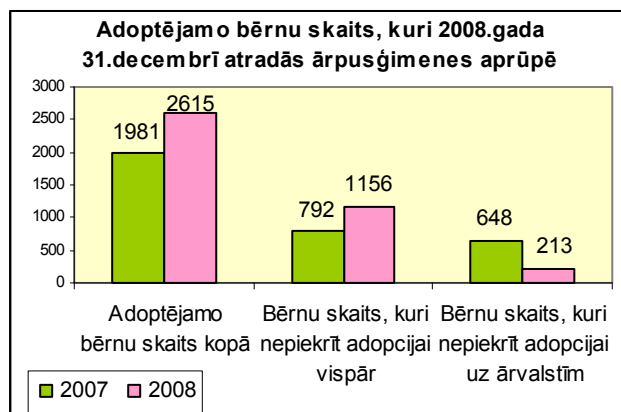
15. attēls

Valstī bērnu aprūpes iestādēs ievietoto zēnu skaits kopā bija 1240, meiteņu skaits kopā - 942, kas ir par 298 meitenēm mazāk nekā zēni.

2.2. Līdz 2008.gada 31.decembrim ārpusģimenes aprūpē atradās 2615 adoptējamie bērni (16. attēls)

16. attēls

Lai arī kopējais adoptējamo bērnu, kuri pārskata gada 31.decembrī bija ārpusģimenes aprūpē, skaits ir pieaudzis par 634 bērniem, 2008.gadā adoptcijai vispār nepiekrīta 1156 bērni, kas ir par 364 bērniem vairāk nekā 2007.gadā.

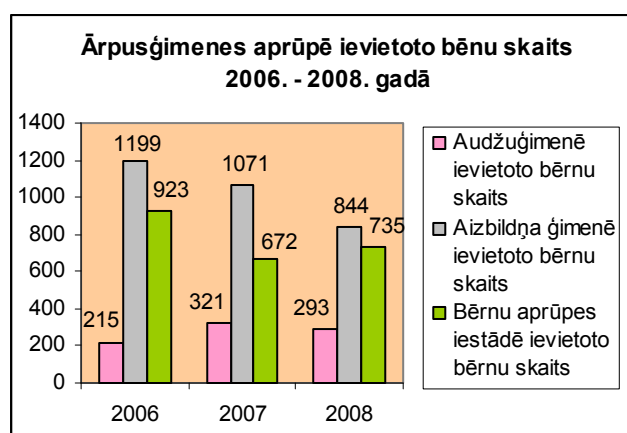
Savukārt no pārējiem 1459 bērniem ārvalstu adopcijai nepiekrīta 213 bērni, kas ir par 435 bērniem mazāk nekā 2007.gadā.

Bērnu, kuri nepiekrīt adopcijai vispār, sakaita pieaugumu var skaidrot ar lielo bērnu skaitu, kuri ievietoti aizbildņu ģimenēs, kā arī ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu vecumu. Vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot no adopcijas atteikušies 308 zēni un 348 meitenes, vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot atteikušies 259 zēni un 230 meitenes.

2.3. Bērni, par kuriem 2008.gadā pieņemts lēmums par ārpusģimenes aprūpi

Bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas lēmumu par 1872 bērnu nodošanu ārpusģimenes aprūpē, no kuriem audžuģimenēs ievietoti 293 bērni, aizbildņu ģimenēs - 844 un bērnu aprūpes iestādēs - 735 bērni (17. attēls).

17.attēls

Salīdzinot pārskata gadā un 2007.gadā ārpusģimenes aprūpē ievietoto bērnu skaitu, secinām, ka aizbildņu ģimenēs ievietoto bērnu skaits vairāku gadu laikā samazinās, 2008.gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu tas samazinājies par 227 bērniem. Par 63 bērniem pieaudzis bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits. Kopējais bērnu skaits, kas ievietoti ārpusģimenes aprūpē 2008.gadā, salīdzinājumā ar 2007.gadu samazinājies par 192 bērniem.

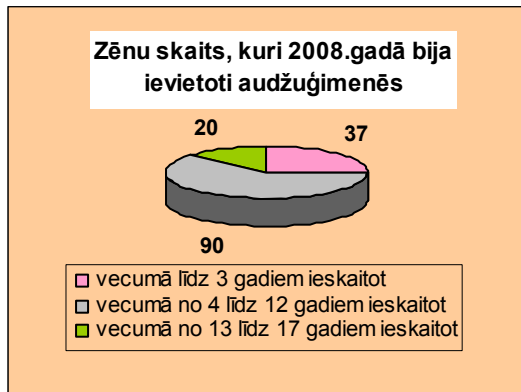
Apkopotie dati par audžuģimenēs ievietotajiem bērniem pēc dzimuma un vecuma (18. un 19. attēls)

No audžuģimenēs 2008.gadā ievietotajiem 293 bērniem 147 bija zēni, 146 meitenes, lielāks skaits bērnu bija vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot - 163 bērni, vecumā līdz trīs gadiem ieskaitot - 73 bērni, no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot - 57 bērni.

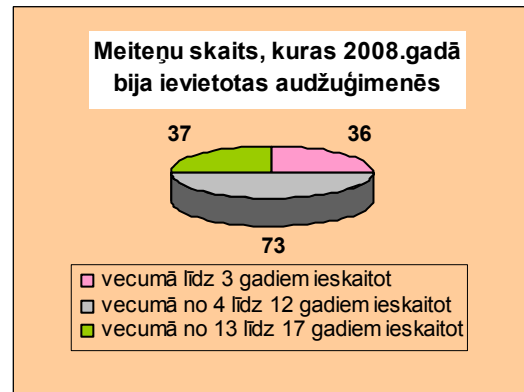
Statistikas dati par bērnu skaitu audžuģimenēs pēc bērnu vecuma parāda, ka 2008.gada laikā vienmērīgi pieaudzis gandrīz visu vecumu audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits salīdzinājumā ar 2007.gadu.

Ministrija, veicot pārbaudes bāriņtiesās, noskaidroja, ka bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ievietošanu audžuģimenē, vai audžuģimenes dzīvesvietas bāriņtiesa, pamatojoties uz sadarbības līgumu, ne retāk kā reizi divos mēnešos pārbaudījusi bērna dzīves apstākļus un izvērtējusi audžuģimenē ievietotā bērna aprūpi un viņa tiesību ievērošanu.

18. attēls

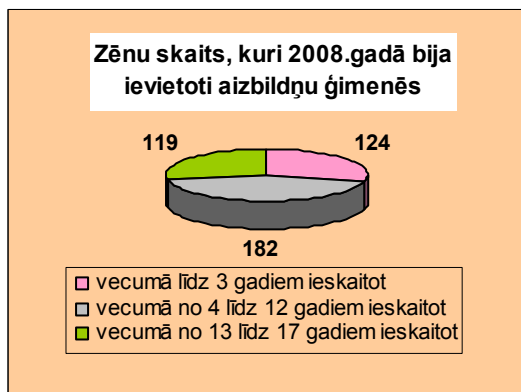

19. attēls

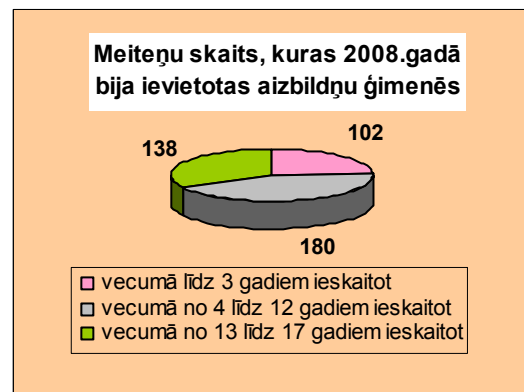

Apkopotie dati par aizbildņu ģimenēs ievietotajiem bērniem pēc dzimuma un vecuma (20. un 21. attēls)

20. attēls

21.attēls

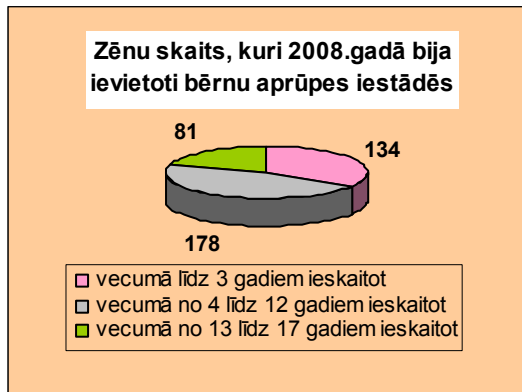
Pārskata gadā aizbildņu ģimenēs kopumā bija ievietoti 845 bērni, no tiem 425 zēni un 420 meitenes. Vērtējot pa vecuma grupām, vairāk aizbildņu ģimenēs ir ievietoti bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot - 362 bērni, vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot - 257 bērni, vecumā līdz 3 gadiem - 226 bērni.

Veicot aizbildnībā esošo bērnu lietu pārbaudes bāriņtiesās, ministrija noskaidroja, vai bāriņtiesas ir rūpīgi izvērtējušas aizbildņa kandidāta spējas un īpašības veikt aizbildņa pienākumus, vai bāriņtiesas ir veikušas aizbildnības pārvaldības uzraudzību un sekojušas, vai aizbildnības pārvaldība atbilst bērnu interesēm, vai ir noskaidrojušas bērnu viedokli aprūpes pārbaudes laikā aizbildņu ģimenēs. Ja bērna vecāks(-i) miruši, vai aizbildņi ir kārtojuši mantojuma lietas, kā notiek aizbilstamā mantas pārvalda.

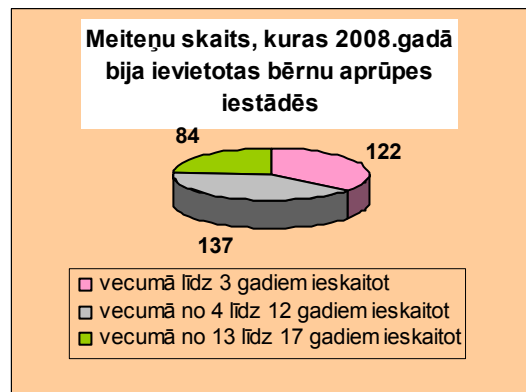
Apkopotie dati par bērnu aprūpes iestādēs ievietotajiem bērniem pēc dzimuma un vecuma (22. un 23. attēls)

Bērnu aprūpes iestādēs pēc dzimuma ievietotie bērni skaita ziņā daudz neatšķiras. No bērnu aprūpes iestādē ievietotajiem 735 bērniem 393 bija zēni, 343 meitenes. Nedaudz vairāk 2008.gadā bērnu aprūpes iestādēs ievietoti zēni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot - 178, kas ir par 41 vairāk nekā tā paša vecuma meitenes.

21. attēls

22. attēls

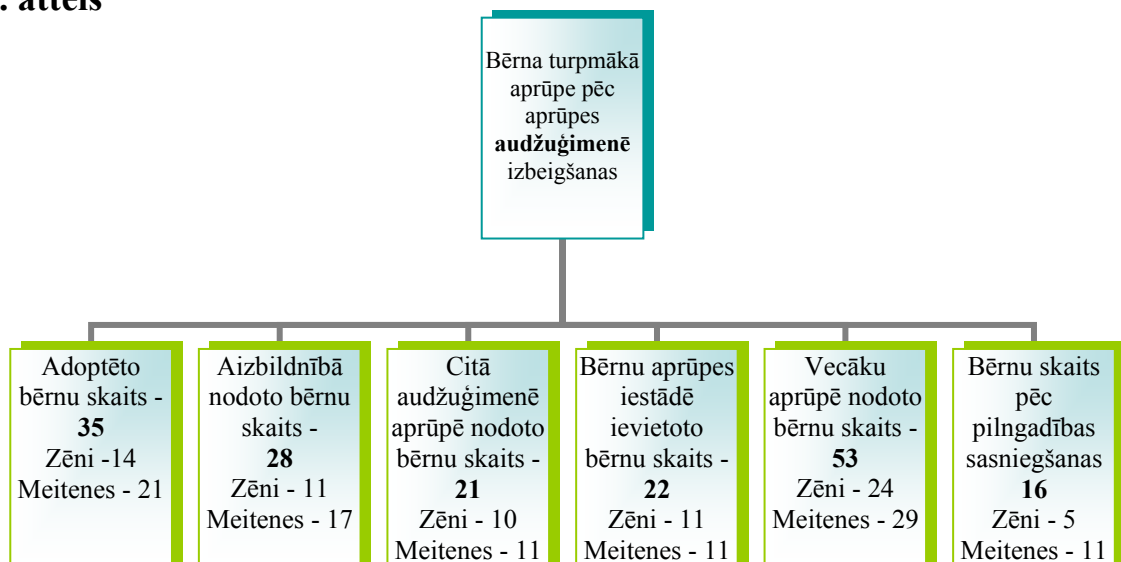

Ministrija, veicot lietu pārbaudes par bērnu ievietošanu bērnu aprūpes iestādēs, noskaidroja, vai bāriņtiesas, izvēloties bērnam ārpusģimenes aprūpes veidu un pieņemot lēmumu par bērna ievietošanu bērnu aprūpes iestādē, ir izvērtējušas iespēju ievietot bērnu audžuģimenē vai nodot aizbildnībā, vai attiecīgās bāriņtiesas priekšsēdētājs vai bāriņtiesas loceklis ne retāk kā reizi gadā ir pārbaudījuši aprūpes iestādē ievietoto bērnu dzīves apstākļus, noskaidrojuši viņu viedokli.

No apkopotajiem datiem secināms, ka gan audžuģimenēs, gan aizbildņu ģimenēs un arī bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu lielākā daļa ir bērni vidējā vecuma grupā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot. To var skaidrot ar aprūpes problēmām ģimenēs, kad bērni minētajā vecumā nonāk lielākā valsts un pašvaldību institūciju, izglītības un veselības aprūpes iestāžu redzeslokā. Dažkārt pašvaldību sociālie dienesti ilgstoši cenšas palīdzēt ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana. Pārliecinoties, ka sadarbība ar bērna vecākiem nav devusi nepieciešamo situācijas uzlabošanu ģimenē vai vecāki atsakās sadarbīties ar sociālo dienestu vai sociālā darba speciālistu, sociālais dienests lūdz bāriņtiesai izvērtēt nepieciešamību lemt par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem.

Bērnu turpmākā aprūpe pēc aprūpes audžuģimenē izbeigšanas 2008.gadā

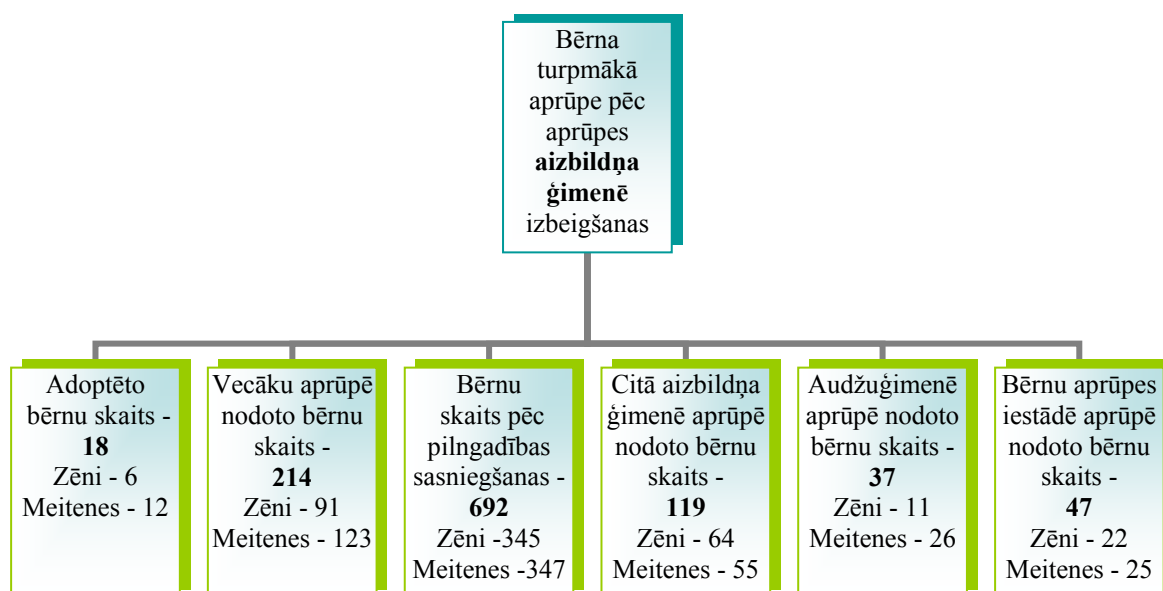
23. attēls

No apkopotajiem datiem secināms, ka pārskata gadā pēc aprūpes audžuģimenē izbeigšanas no 175 bērniem (zēni - 75, meitenes - 100) vecāku aprūpē atgriezušies 53 bērni, adoptēti 35 bērni, aizbildņu aprūpē nodoti 28 bērni, citā audžuģimenē aprūpē nodots 21 bērns, bērnu aprūpes iestādē aprūpē nodoti 22 bērni. Pilngadību sasnieguši 16 bērni. Apkopojot informāciju par bērnu vecumu, jāsecina, ka no minētā kopējā bērnu skaita lielākais bērnu skaits bijis vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot - 83 bērni, līdz 3 gadu vecumam ieskaitot - 46 bērni un vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot - 30 bērni.

No minētās informācijas secināms, ka audžuģimenes nodrošina bērna īslaicīgu aprūpi līdz viņu adoptēšanai, nodošanai aizbildņu aprūpē vai, bāriņtiesām atjaunojot vecākiem bērnu aprūpes tiesības, līdz bērna nodošanai vecāku aprūpē. Ir bijuši gadījumi, kad bērni nodoti aprūpē citās audžuģimenēs vai ievietoti aprūpē bērnu aprūpes iestādēs. Neliels skaits bērnu sasnieguši pilngadību.

Bērnu turpmākā aprūpe pēc aprūpes aizbildņa ģimenē izbeigšanas 2008.gadā **25. attēls**

No apkopotajiem datiem secināms, ka 2008.gadā pēc aprūpes aizbildņa ģimenē izbeigšanas no 1128 bērniem (zēni - 539, meitenes - 589) vecāku aprūpē pēc aprūpes tiesību atjaunošanas atgriezušies 214 bērni, adoptēti 18 bērni, citā aizbildņa ģimenē (aizbildņu maiņa) aprūpē nodoti 119 bērni, audžuģimenē aprūpē nodoti 37 bērni, bērnu aprūpes iestādē aprūpē nodoti 47 bērni, pilngadību sasnieguši 692 bērni. Lielākā daļa bērnu sasnieguši pilngadību, otra lielākā daļa bērnu atgriezušies vecāku aprūpē, samērā lielam skaitam bērnu bāriņtiesa lēmusi par aizbildņa maiņu. Neliels skaits bērnu tikuši adoptēti un vairumā gadījumu adoptētāji ir bijuši aizbildņi, kuru aprūpē bērns bijis iepriekš.

No diagrammām 24. un 25. attēlā secināms, ka bāriņtiesas, aizstāvot bērnu personiskās intereses un tiesības, kompetences ietvaros risina jautājumu par bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpi ģimenē. Pašvaldību institūcijas strādājušas ar vecākiem, lai atjaunotu vecākiem bērnu aprūpes tiesības, ja tas

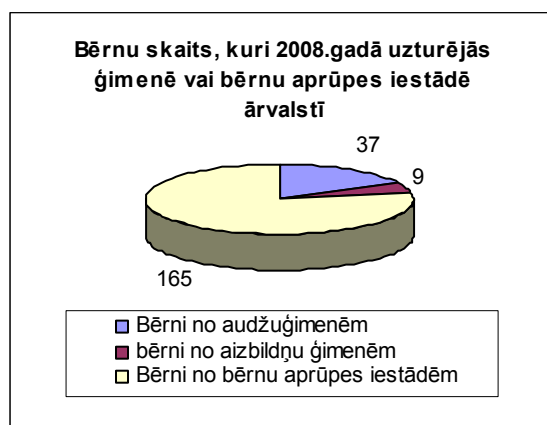
nav bijis iespējams, lēmušas par nepieciešamību vecākiem atņemt aizgādības tiesības. Pārskata gadā pieaudzis adoptēto bērnu skaits no audžuģimenēm. Ja objektīvu apstākļu dēļ bijis jāatļauj aizbildnis no pienākumu pildīšanas, bāriņtiesa rūpējusies par aizbildņa maiņu bērnam vai meklējusi iespēju nodot bērnu audžuģimenes aprūpē.

Tomēr pārskata gadā bāriņtiesas par 69 bērniem, kuri iepriekš bijuši nodoti audžuģimeņu aprūpē - 22 bērni, un aprūpē aizbildņu ģimenēs - 47 bērni, pieņēmušas lēmumu par šo bērnu nodošanu aprūpē bērnu aprūpes iestādēs.

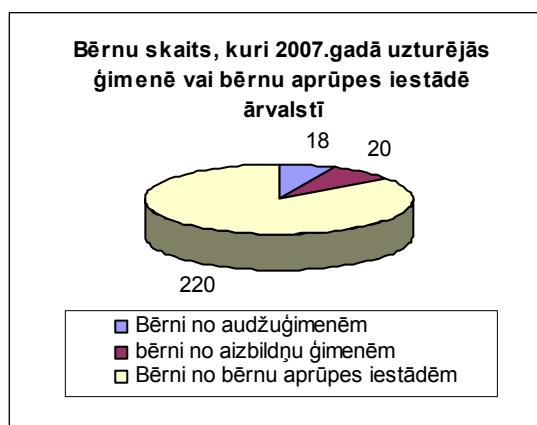
2.4. Bērni, par kuriem bāriņtiesa 2008.gadā pieņēmusi lēmumu par atļaujas došanu uz laiku uzturēties ģimenē vai bērnu aprūpes iestādē ārvalstī

Bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas lēmumu par atļaujas došanu 211 ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kas ir par 47 bērniem mazāk nekā 2007.gadā, uz laiku uzturēties ģimenē vai bērnu aprūpes iestādē ārvalstī. No minētā bērnu skaita ģimenē vai bērnu aprūpes iestādē ārvalstī uzturējušies 37 bērni no audžuģimenēm, kas bija par 19 bērniem vairāk nekā 2007.gadā, 9 bērni no aizbildņu ģimenēm, kas bija par 11 bērniem mazāk nekā 2007.gadā, un 165 bērni no bērnu aprūpes iestādēm, kas bija par 55 bērniem mazāk nekā 2007.gadā (26. un 27. attēls).

26.attēls

27. attēls

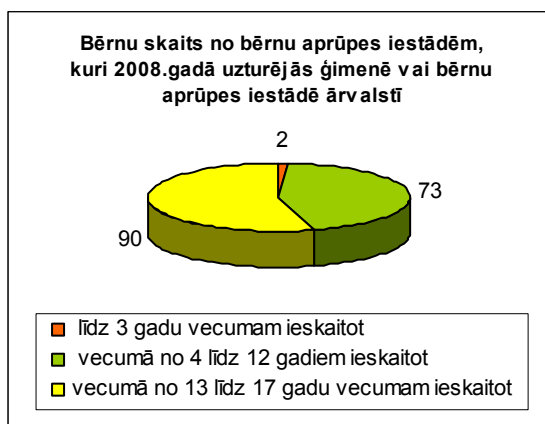
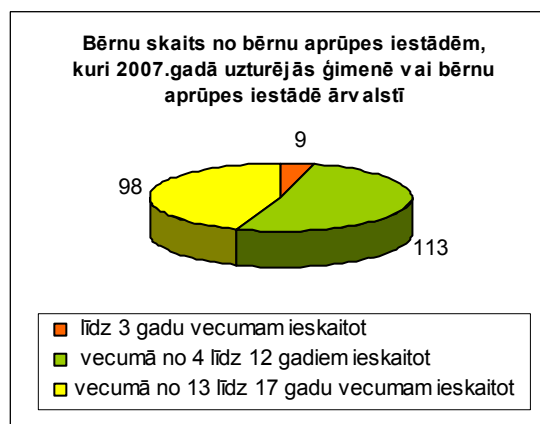

No audžuģimenēm (37 bērni) ārvalstīs ģimenēs uzturējās 20 zēni un 17 meitenes, tajā skaitā vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot 11 zēni un 12 meitenes, vecumā no 13 gadiem līdz 17 gadiem ieskaitot 8 zēni un 4 meitenes. Vecumā līdz 3 gadiem ieskaitot ārvalstī ģimenē uzturējies 1 zēns un 1 meitene.

No aizbildņu ģimenēm (9 bērni) ārvalstīs ģimenēs uzturējās 5 zēni un 4 meitenes, tajā skaitā vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot 2 zēni un 3 meitenes, vecumā no 13 gadiem līdz 17 gadiem ieskaitot 2 zēni un 1 meitene. Vecumā līdz 3 gadiem ieskaitot ārvalstī ģimenē uzturējies viens zēns.

No bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaita bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas lēmumu par atļaujas došanu uz laiku uzturēties ģimenē ārvalstī vai bērnu aprūpes iestādē 165 bērniem.

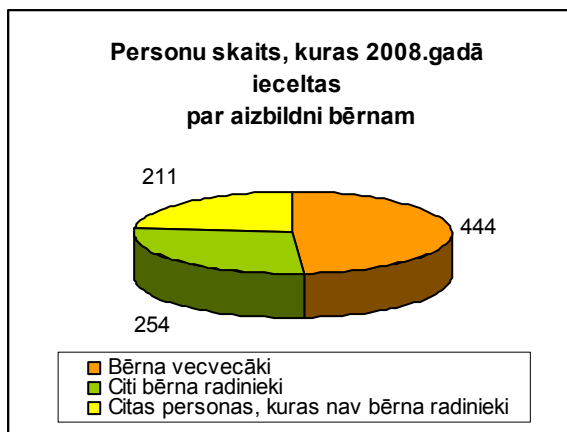
No 165 bērniem ārvalstīs ģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs uzturējās 82 zēni un 83 meitenes, tajā skaitā vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot 40 zēni un 33 meitenes, vecumā no 13 gadiem līdz 17 gadiem ieskaitot 42 zēni un 48 meitenes, vecumā līdz 3 gadiem ieskaitot 2 meitenes (28. attēls).

28. attēls**29. attēls**

Bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas lēmumu atļaut šķērsot valsts robežu 365 ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.

2.5. Aizbildņu un aizbildnībā esošo bērnu skaits pārskata gadā

Pārskata gadā bāriņtiesas ar lēmumu par aizbildni bērnam iecēlušas 909 personas, no kurām bērna vecvecāki bijušas 444 personas, citi bērna radnieki - 254 personas, 211 gadījumos par aizbildni bērnam ieceltas citas personas, kuras nav bērna radnieki (30. attēls).

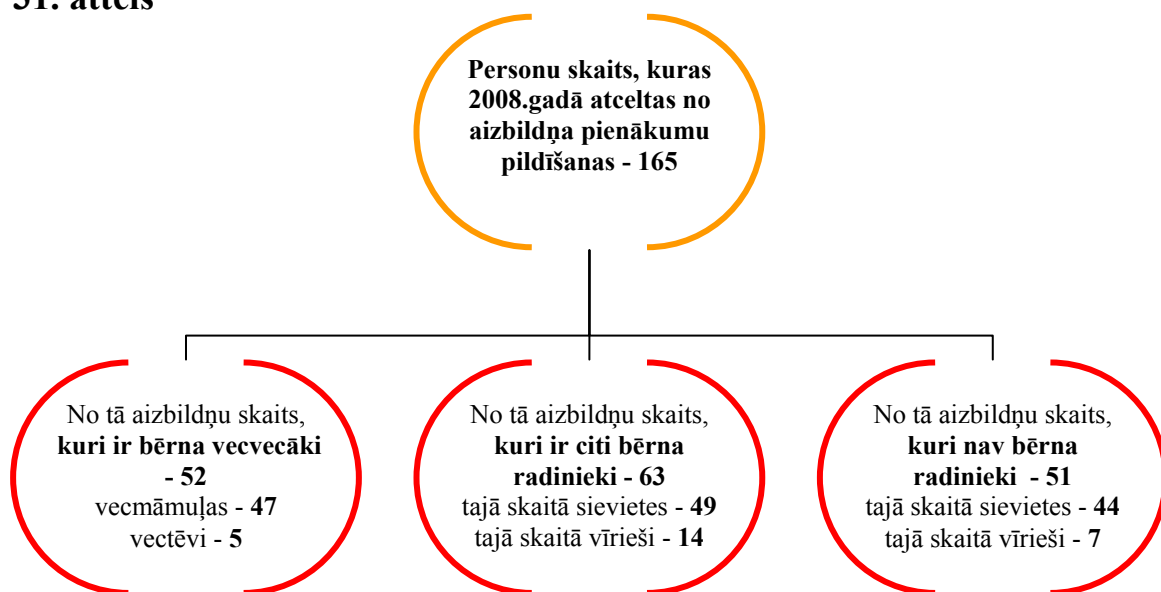
30. attēls

No vecvecāku skaita par aizbildni ieceltas 413 vecmāmuļas un 31 vectēvs. No tā aizbildņu skaita, kuri ir citi bērna radnieki, par aizbildni ieceltas 208 sievietes un 46 vīrieši. No citu personu skaita, kuras ieceltas par aizbildni bērnam, 166 bija sievietes un 45 vīrieši. Jāsecina, ka no kopējā aizbildņu skaita vairumā par aizbildni tikušas ieceltas sievietes.

Bāriņtiesu iesniegtie dati liecina, ka **2008.gadā no aizbildņa pienākumu pildīšanas par nelikumīgu darbību vai nolaidības dēļ atceltas 165 personas**, kas ir par 72 personām vairāk nekā 2007.gadā. No aizbildņa pienākumu pildīšanas vairāk atcelti bērnu radnieki - 52 vecvecāki un 63 citi bērnu radnieki, 51 persona, kuras nav bērnu radnieki (31.attēls).

Par 10 personām, kuras atceltas no aizbildņa pienākumu pildīšanas nolaidīgas rīcības vai citu iemeslu dēļ, bāriņtiesa informējusi izmeklēšanas iestādes, kas ir par vienu personu vairāk nekā 2007.gadā

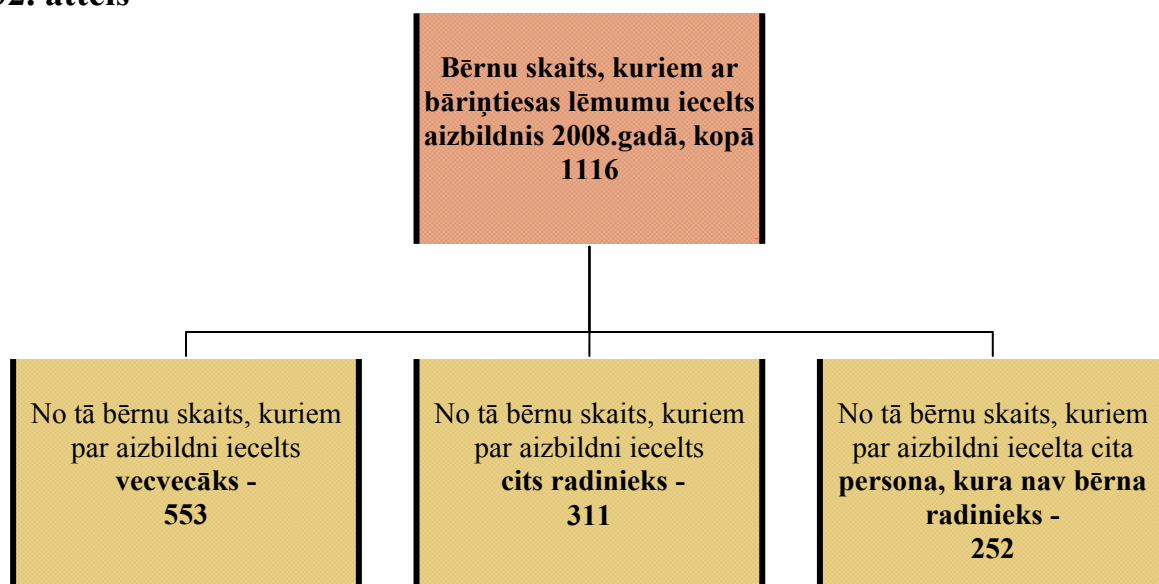
31. attēls

No pienākumu pildīšanas atcelto aizbildņu skaita pieaugumu pārskata gadā var skaidrot iespējams gan ar nepietiekamu aizbildņa kandidātu izvērtēšanu līdz aizbildņa iecelšanai, gan ar rūpīgākām aizbildnībā nodoto bērnu aprūpes pārbaudēm aizbildņu ģimenēs. Tas, ka vairumā aizbildņu, kuri tika atcelti no pienākumu pildīšanas, bija bērnu radnieki, liecina, ka bāriņtiesas šiem aizbildņu kandidātiem iespējams izvirzījušas zemākas prasības, nav pietiekami izvērtējušas viņu spējas un atbilstību aizbildņa pienākumu veikšanai.

Aizbildnībā esošo bērnu skaits, kuriem ar bāriņtiesas lēmumu pārskata gadā bija iecelts aizbildnis - 1116 bērni, tajā skaitā 555 zēni un 561 meitene (32. attēls).

32. attēls

Bāriņtiesa lēmusi par ārvalsts aizbildnības lietu pārņemšanu par 3 bērniem, kuriem aizbildnība nodibināta ārvalstī, tajā skaitā par vienu zēnu līdz 3 gadu vecumam ieskaitot un par 2 meitenēm vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot. Visiem 3 bērniem par aizbildni iecelts cits radnieks.

2.6. Bērni, par kuriem bāriņtiesa pārskata gadā pieņēmusi lēmumu par atļaujas došanu uz laiku uzturēties vecāku vai citā ģimenē Latvijā

Pārskata gadā bāriņtiesas pieņēmušas lēmumu par atļaujas došanu uz laiku uzturēties vecāku vai citā ģimenē - 430 ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, tajā skaitā vecāku ģimenēs 212 bērniem un citās ģimenēs - 218 bērniem.

Vecāku ģimenēs uzturējušies 15 bērni līdz 3 gadu vecumam ieskaitot, no 4 līdz 12 gadu vecumam ieskaitot - 120 bērni, no 13 līdz 17 gadu vecumam ieskaitot - 77 bērni. Vecāku ģimenēs bērni uzturējušies gadījumos, kad bāriņtiesa vērtē, vai būs iespējams atjaunot vecākiem bērna aprūpes tiesības. Citās ģimenēs līdz 3 gadu vecumam ieskaitot uzturējušies 9 bērni, no 4 līdz 12 gadu vecumam ieskaitot - 99 bērni, no 13 līdz 17 gadu vecumam ieskaitot - 110 bērni. Jāsecina, ka pie vecākiem vairāk uzturējušies bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot, savukārt citās ģimenēs vairāk uzturējušies bērni vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot.

No 2008.gada 1.oktobra saskaņā ar grozījumiem Bērnu tiesību aizsardzības likumā bāriņtiesām, lai bērnu aprūpes iestāde varētu nodot bērnu uz laiku personas aprūpē Latvijā, bija nepieciešams lemt par viesģimenes statusa piešķiršanu personai. Iespējams, ka šī iemesla dēļ bērnu skaits no bērnu aprūpes iestādēm, kuri varēja 2008.gadā uzturēties citā ģimenē Latvijā, kopā bijis neliels.

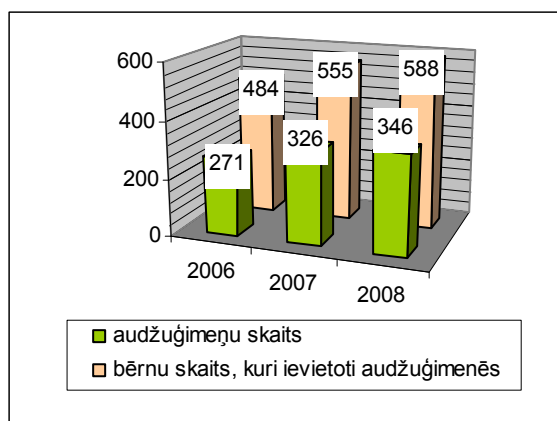
3. Pārskats par audžuģimeņu lietām

3.1. Audžuģimeņu kopējais skaits līdz pārskata gada 31.decembrim

Audžuģimeņu skaits, kurām ar bāriņtiesas lēmumu piešķirts audžuģimenes statuss līdz 2008.gada 31.decembrim, kopā bija 346 audžuģimenes, kas ir par 20 audžuģimenēm vairāk nekā līdz 2007.gada 31.decembrim.

Audžuģimeņu skaits un audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits 2006., 2007. un 2008.gadā (33. attēls)

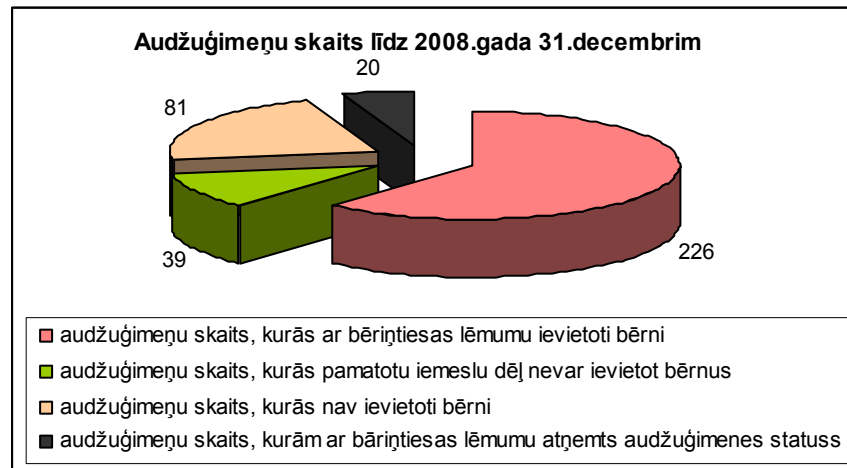
33. attēls

No apkopotajiem datiem secināms, ka 81 audžuģimenē bērni nav ievietoti un no minētā skaita pamatotu iemeslu dēļ 39 audžuģimenes nav varējušas uzņemt bērnus, par ko rakstiski informējušas bāriņtiesas. Pārskata gadā bāriņtiesas lēmušas par audžuģimenes statusa atņemšanu 20 gadījumos. Audžuģimenes statusa atņemšana 17 gadījumos notikusi uz audžuģimenes iesnieguma pamata, kurā lūgts atņemt audžuģimenes statusu. Bāriņtiesas 3 gadījumos pieņēmušas lēmumu par audžuģimenes statusa atņemšanu ģimenei

izvērtējot un secinot, ka ģimenes nav spējušas nodrošināt bērniem nepieciešamo aprūpi (34.attēls).

34. attēls

Ministrija audžuģimeņu lietām pievērš pastiprinātu uzmanību. Veicot pārbaudes bēriņtiesās, audžuģimeņu lietās tika noskaidrots, vai lietām par audžuģimenes statusa piešķiršanu ir pievienots attiecīgs lēmums, vai bēriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par audžuģimenes statusa piešķiršanu, ne retāk kā reizi gadā ir izvērtējusi ģimenes locekļu savstarpējās attiecības, spējas pienācīgi aprūpēt bērnu un pārbaudījusi audžuģimenes dzīves apstākļus, lai pārliecinātos, vai tie nav mainījušies, liedzot iespēju turpmāk veikt audžuģimenes pienākumus.

4. Pārskats par adopcijas lietām

4.1. Personu skaits, kuras 2008.gadā ar bēriņtiesas lēmumu atzītas par adoptētājiem

Bēriņtiesas 2008.gadā lēmušas par 279 personu atzīšanu par adoptētājiem, kas ir par 36 personām mazāk nekā 2007.gadā (315 personas). Apkopotie dati liecina, ka 73 gadījumos personas vēlējušās adoptēt otra laulātā bērnu, 43 gadījumos personas vēlējušās adoptēt viņu aizbildnībā esošos bērnus, bet 163 gadījumos adoptētāji vēlējušies adoptēt bērnu no audžuģimenēm un bērnu aprūpes iestādēm.

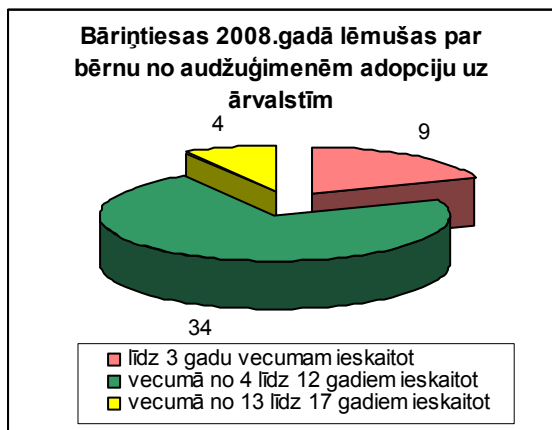
4.2. Bērnu skaits, par kuriem bēriņtiesa 2008.gadā pieņēmusi vai atcēlusi lēmumu par bērna adopciju uz ārvalstīm

Pārskata gadā bēriņtiesas par 185 bērniem pieņēmušas lēmumus par bērna adopciju uz ārvalstīm, kas ir par 187 bērniem mazāk nekā 2007.gadā (372 bērni). No minētā skaita 47 bērni bija ievietoti audžuģimenēs, 138 bērni bija ievietoti bērnu aprūpes iestādēs.

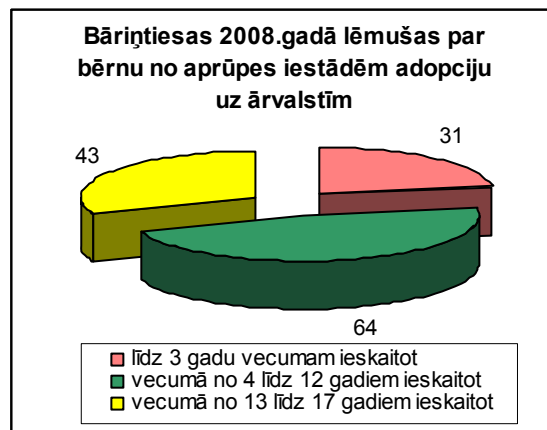
No audžuģimenēs ievietotajiem 47 bērniem, par kuriem bēriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna adopciju uz ārvalstīm, 21 bija zēns, 26 meitenes. No bērnu aprūpes iestādēs ievietotajiem 138 bērniem, par kuriem bēriņtiesa pieņēmusi lēmumu par bērna adopciju uz ārvalstīm, 85 bija zēni, 53 bija meitenes. Apkopotie dati par bērniem, par kuriem bēriņtiesas 2008.gadā

pieņēmušas lēmumus par bērnu adopciju uz ārvalstīm no audžuģimenēm un no bērnu aprūpes iestādēm, pa vecuma grupām (35. un 36. attēls).

35. attēls

36. attēls

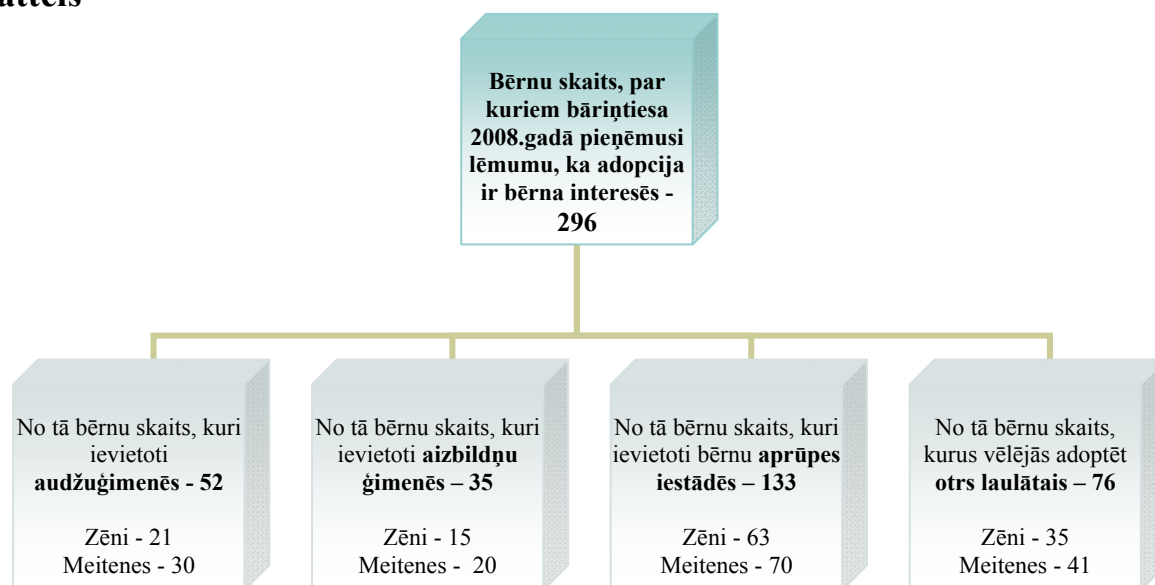

Bērnu skaits, par kuriem bāriņtiesas 2008.gadā atcēlušas lēmumus par bērnu adopciju uz ārvalstīm - 8 bērni, tajā skaitā 7 bērni no 4 līdz 12 gadu vecumam ieskaitot un 1 bērns no 13 līdz 17 gadu vecumam ieskaitot.

4.3. Bērnu skaits, par kuriem bāriņtiesa 2008.gadā pieņēmusi lēmumu par to, ka adopcija ir bērna interesēs

Bāriņtiesas pārskata gadā par 296 bērniem pieņēmušas lēmumu, ka adopcija ir bērna interesēs, tajā skaitā par 52 audžuģimenēs ievietotiem bērniem, 35 aizbildņu ģimenēs un 133 bērnu aprūpes iestādēs ievietotiem bērniem, kas kopā ir par 69 bērniem vairāk nekā 2007.gadā. Ir samazinājies no ģimenēm (otra laulātā bērna adopcija) bērnu skaits, par kuriem pieņemts lēmums, ka adopcija ir bērna interesēs (37.attēls).

37. attēls

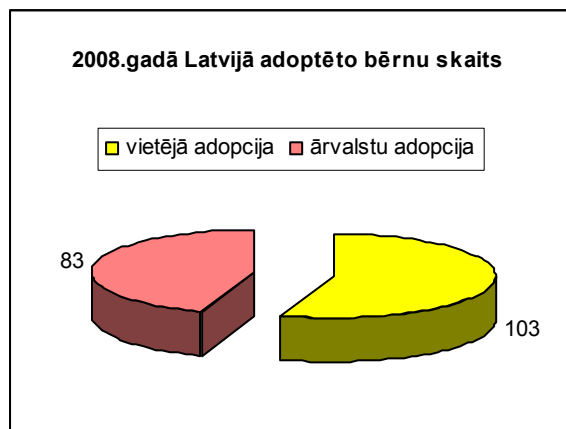

Saskaņā ar ministrijas rīcībā esošo informāciju 2008.gadā no ārpusģimenes aprūpes tika adoptēti kopā 186 (2007.gadā - 204) bērni. Latvijā adoptēti 103 (2007.gadā - 90) bērni, no tiem 15 adoptēti no audžuģimenēm, 31 no aizbildņu ģimenēm un 57 adoptēti no aprūpes iestādēm. Savukārt uz ārvalstīm adoptēti 83

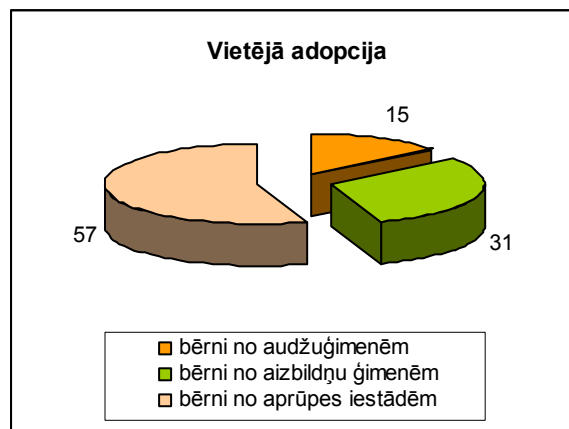
(2007.gadā - 114) bērni, no tiem 25 adoptēti no audžuģimenēm, 1 no aizbildņa ģimenes un 57 adoptēti no aprūpes iestādēm.

Kopumā adoptēto bērnu skaits 2008.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu, ir samazinājies par 18 bērniem, jo samazinājies uz ārvalstīm adoptēto bērnu skaits. Latvijā adoptēto bērnu skaits ir pieaudzis par 13 bērniem salīdzinājumā ar adoptēto bērnu skaitu 2007.gadā. (38. un 39. attēls).

38. attēls

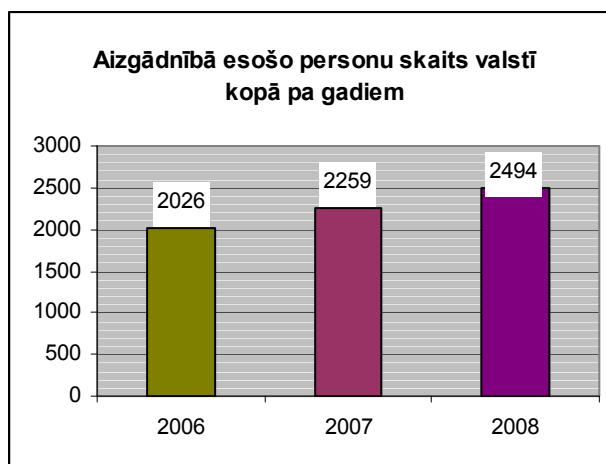
39. attēls

5. Pārskats par aizgādības lietām

Līdz 2008.gada 31.decembrim aizgādība valstī kopā bija nodibināta 2494 personām, kas ir par 235 personām vairāk nekā 2007.gadā (40. attēls).

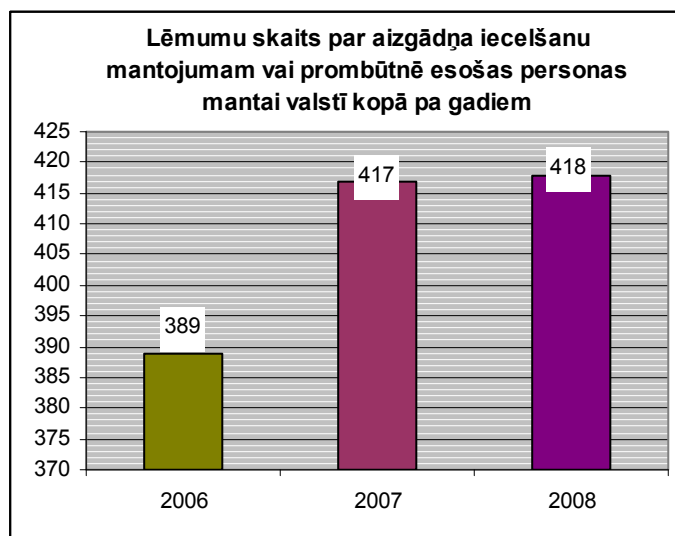
40. attēls

No apkopotajiem datiem secināms, ka aizgādībā esošo personu skaits vairāku gadu ietvaros valstī pieaudzis apmērām par 220 personām katru gadu. 2008.gadā ar bāriņtiesas lēmumu aizgādņi iecelti 418 personām.

Savukārt pieņemto lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai 2008.gada 31.decembrī kopā bija 441 (41. attēls). Pārskata gadā bāriņtiesu lēmumu skaits par aizgādņu iecelšanu mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai bija 130, kas ir par 37 lēmumiem mazāk nekā 2007.gadā (167 lēmumi).

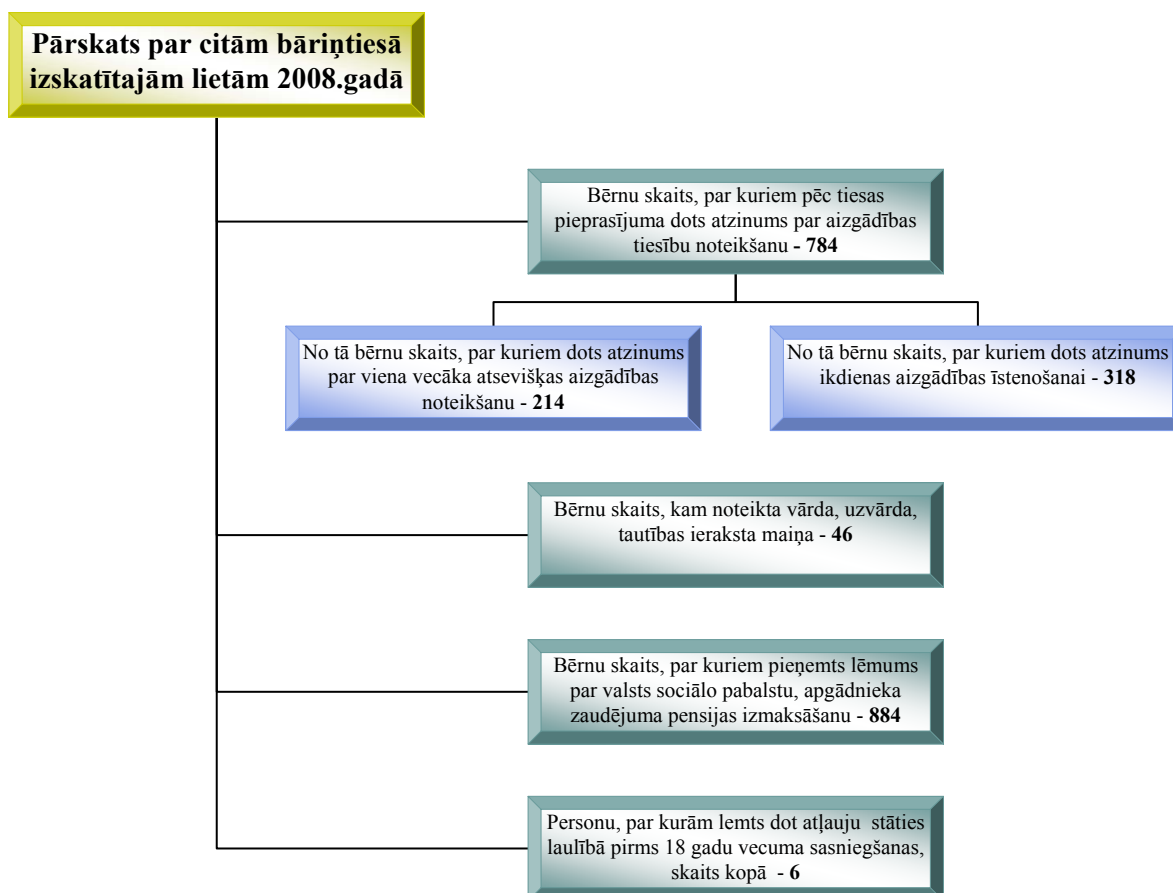
41. attēls

2008.gadā 60 aizgādņi (2007.gadā - 59 aizgādņi) ar bāriņtiesas lēmumu atcelti no pienākumu pildīšanas nolaidīgas rīcības vai citu iemeslu dēļ.

6. Pārskats par citām bāriņtiesā izskatītajām lietām un pieņemtajiem lēmumiem pārskata gadā

42. attēls

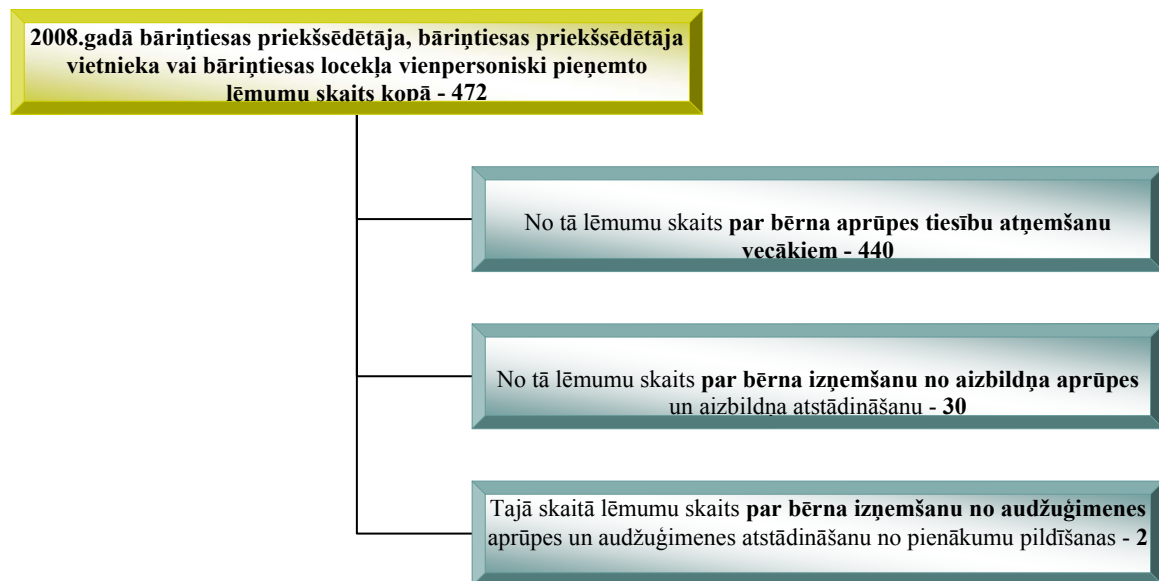
Bāriņtiesu pārskatā no jauna iekļauta informācija par bērnu skaitu, par kuriem pēc tiesas pieprasījuma bāriņtiesas devušas atzinumu par bērna aizgādības tiesību noteikšanu un saskarsmes tiesības izmantošanas kārtību, kopā

par 784 bērniem. No kopējā skaita atsevišķi izdalīts bērnu skaits, par kuriem dots atzinums par viena vecāka atsevišķas aizgādības noteikšanu - par 214 bērniem, un bērnu skaits, par kuriem dots atzinums par ikdienas aizgādības noteikšanu - par 318 bērniem (42.attēls). Pārskata gadā vērojams bērnu skaita, par kuriem dots atzinums tiesai minētajos jautājumos, pieaugums.

No bāriņtiesu pārskatu apkopojuma secināms, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2008.gadā citu izskatīto lietu, kas iekļautas valsts statistikas pārskatā, skaits pa vairākiem darbības virzieniem ir pieaudzis. Par 64 pieaudzis arī bērnu skaits, par kuriem bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par valsts sociālo pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas un atbalsta ar celiakiju slimiem bērniem, kuriem nav noteikta invaliditāte, izmaksāšanu personai, kura faktiski audzina bērnu vai izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš sasniedzis 15 gadu vecumu.

2008.gadā bāriņtiesas pieņēmušas 13573 lēmumus (2007.gadā - 4855). No minētā skaita vienpersoniski pieņemti 472 lēmumi (43. attēls), 1589 lēmumi (2007.gadā - 1507) pieņemti par nepilngadīgo bērnu un rīcībnespējīgo personu mantisko interešu nodrošināšanu vai aizstāvību, kas ir par 82 lēmumiem vairāk nekā 2007.gadā.

43. attēls

Pārskata gadā bāriņtiesu priekšsēdētāji, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietnieki vai bāriņtiesu locekļi atbilstoši normatīvo aktu prasībām tika pieņēmuši 472 vienpersoniskus lēmumus (2007.gadā - 467), tādējādi nekavējoties nogādājot bērnu drošos apstākļos. No minētā lēmumu skaita par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem pieņemti 440 lēmumi (2007.gadā - 413), par bērna izņemšanu no aizbildņa aprūpes pieņemti 30 lēmumi (2007.gadā - 54) un par bērna izņemšanu no audžuģimenes aprūpes pieņemti 2 lēmumi (2007.gadā - 5).

Varam secināt, ka kopējais vienpersoniski pieņemto lēmumu skaits pieaudzis nedaudz, savukārt pieaudzis pieņemto lēmumu skaits par bērnu izņemšanu no vecāku aprūpes par 27 lēmumiem, par 24 samazinājies pieņemto

lēmumu skaits par bērnu izņemšanu no aizbildņa aprūpes, par 3 samazinājies pieņemto lēmumu skaits par bērnu izņemšanu no audžuģimenes aprūpes.

Apkopotie bāriņtiesu pārskati par darbu ļauj secināt, ka bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas par 8718 lēmumiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Liels skaits lēmumu pieņemti pa darbības virzieniem lietās, kas šajā analīzē nav aplūkotas.

6. Ziņas par bāriņtiesu lēmumu pārsūdzēšanu 2008. un 2007.gadā

	2007.gadā			2008.gadā		
	kopā	atstāti spēkā	atcelti	kopā	atstāti spēkā	atcelti
Bāriņtiesu lēmumi, kuri pārsūdzēti Administratīvajā rajona tiesā, kopā	41			41		
no tiem:	kopā	atstāti spēkā	atcelti	kopā	atstāti spēkā	atcelti
•lēmumu skaits par bērna aprūpes tiesību atņemšanu	16	15	1	17	17	0
•lēmumu skaits par aizbildņa iecelšanu	3	1	2	2	2	0
•lēmumu skaits par aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu no pienākumu pildīšanas	4	3	1	6	3	3
•lēmumi par bērna mantas pārvaldīšanu	5	5	0	1	1	0
•lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu personai				0	0	0
•lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu mantojumam				1	1	0
•lēmumi citos jautājumos	13	8	5	14	12	2

Atskaites gadā bāriņtiesu pieņemto lēmumu skaits, kas pārsūdzēti Administratīvajā rajona tiesā (turpmāk tekstā - tiesa) - 41 lēmums, salīdzinājumā ar 2007.gadu ir palicis nemainīgs - 2007.gadā arī tika pārsūdzēts 41 lēmums. Tas ir labs rādītājs, ja ņem vērā, ka 2007.gadā salīdzinājumā ar 2006.gadu pārsūdzēto lēmumu skaits bija pieaudzis par 18 gadījumiem, 2006.gadā salīdzinājumā ar 2005.gadu par 22 gadījumiem.

2008.gadā bērnu aprūpes tiesību atņemšanas gadījumos tiesa ir atstājusi spēkā kā pamatotus visus 17 pārsūdzētos lēmumus. Par aizbildņa iecelšanu pārsūdzēti un atstāti spēkā 2 lēmumi. Savukārt no 6 lēmumiem par aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu no pienākumu pildīšanas spēkā atstāti 3 lēmumi, 3 lēmumi atcelti. Veidlapā no jauna iekļauts pārsūdzēto lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu personai un lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu mantojumam. Pārskata gadā nav pārsūdzēti lēmumi par aizgādņa iecelšanu personai, bet ir pārsūdzēts un atstāts spēkā viens lēmums par aizgādņa iecelšanu mantojumam. Par bērna mantas pārvaldīšanu pārsūdzēts un atstāts spēkā 1

lēmums. No 14 lēmumiem, kas pieņemti citos jautājumos, atstāti spēkā 12 lēmumi un atcelti 2 lēmumi.

No 2008.gadā Administratīvajā rajona tiesā pārsūdzētā 41 bāriņtiesas lēmuma spēkā atstāti 36 lēmumi, atcelti 5 lēmumi. Nemainīgais pārsūdzēto lēmumu skaits pārskata gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu, kā arī mazais atcelto lēmumu skaits, kas ir 12% (2007.gadā - 22%) no kopējā pārsūdzēto lēmumu skaita, liecina par bāriņtiesu profesionalitātes izaugsmi.

Secinājumi par bāriņtiesu darbu 2008.gadā

1. Saskaņā ar Bāriņtiesu likumā noteikto bāriņtiesas pārskata gadā informējušas pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par 2673 ģimenēm, kurās netika pietiekami nodrošināta 5289 bērnu attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība.
2. Bērna aprūpes tiesības atņemtas 1914 bērnu 1532 vecākiem, kas ir par 160 vecākiem un 262 bērniem vairāk nekā 2007.gadā. Bērna aprūpes tiesību atņemšanas vecākiem gadījumu pieaugumu daļēji var skaidrot ar rūpīgāku bāriņtiesu un citu pašvaldību institūciju sadarbību, izvērtējot konkrētas situācijas ģimenēs un veicot riska novērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas. Iespējams, ka minēto gadījumu pieaugumu gada nogalē sekmējusi arī ekonomiskā situācija valstī.
3. Ar tiesas spriedumu 710 vecākiem atņemtas aizgādības tiesības par 888 bērniem, kas ir par 200 vecākiem un 266 bērniem mazāk nekā 2007.gadā.
4. Bērna aprūpes tiesības atjaunotas 618 bērnu 436 vecākam, kas ir par 70 vecākiem un 88 bērniem mazāk nekā 2007.gadā.

Konstatēto bērna aprūpes tiesību atjaunošanas vecākiem un aizgādības tiesību atņemšanas gadījumu samazināšanos pārskata gadā iespējams ietekmējuši grozījumi Civillikuma 203.panta trešajā daļā, kur noteikts, ja gada laikā (līdz 2006.gada 22.jūnijam - sešu mēnešu laikā) no aprūpes tiesību atņemšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par nepieciešamību atņemt vecākiem aizgādības tiesības.

Bāriņtiesas ilgākā termiņā vērtējušas iespēju atjaunot vecākiem bērna aprūpes tiesības vai lēmušas ierosināt tiesā atņemt vecākiem aizgādības tiesības. No ministrijas veiktajām lietu pārbaudēm bāriņtiesās jāsecina, ka atsevišķos gadījumos neprofesionālas vai formālas darbības rezultātā bāriņtiesas pieņēmušas lēmumus neatjaunot bērna aprūpes tiesības un arī neierosināt lietu tiesā par iespējams aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem. Pie kam šādus lēmumus bāriņtiesas pieņēmušas atkārtoti, kas ir pretrunā ar bērna personiskajām interesēm un tiesībām. Šādu lēmumu pieņemšana nav veicinājusi bērnu atgriešanos vecāku aprūpē vai iespēju tikt adoptētam citā ģimenē.

5. Aizgādības tiesības ar rajona (pilsētas) tiesas spriedumu atjaunotas 21 bērna 16 vecākiem (2007.gadā - 14 vecākiem par 21 bērnu).
6. Ārpusģimenes aprūpē (audžuģimene, aizbildņa ģimene, bērnu aprūpes iestāde) 2008.gada 31.decembrī valstī kopā bija 8871 bērns, 2007.gadā - 9427 bērni. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits vairāku gadu laikā samazinās. 2008.gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu minēto bērnu skaits samazinājies par 556 bērniem.

7. Vairums ārpusģimenes aprūpē esošie bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni bija ievietoti aizbildņu ģimenēs - 68,8%, bērnu aprūpes iestādēs salīdzinoši mazāks bērnu skaits - 24,6%, audžuģimenēs - 6,6% bērnu no kopējā skaita.
8. No analīzes par ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem pēc dzimuma varam secināt, ka ārpusģimenes aprūpē bija par 241 meiteni vairāk nekā zēni. Savukārt lielākais bērnu skaits ārpusģimenes aprūpē pārskata gadā bija bērni vecumā no 13 līdz 17 gadiem ieskaitot, otra lielākā grupa bija bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot, salīdzinoši mazāk bija bērnu vecumā līdz 3 gadiem ieskaitot.
9. Līdz 2008.gada 31.decembrim ārpusģimenes aprūpē bija 2615 adoptējamie bērni, kas ir par 634 bērniem vairāk nekā 2007.gadā. 2008.gadā adopcijai vispār nav piekrituši 1156 bērni, ārvalstu adopcijai nav piekrituši 213 bērni. Atteikšanos no adopcijas var skaidrot ar lielākā bērnu skaita atrašanos aizbildnībā radnieku ģimenēs, kā arī bērnu sasniegto vecumu.
10. Katru gadu pieaug audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits kopā. 2008.gada laikā audžuģimenēs tika ievietoti 293 bērni, kas pēc dzimuma sakaita ziņā daudz neatšķiras, vairāk audžuģimenēs ievietoti bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot. Valstī kopā līdz 2008.gada 31.decembrim bija ievietoti 588 bērni.
11. Katru gadu turpina samazināties aizbildnībā esošo bērnu skaits. Aizbildnībā kopā 2008.gada 31.decembrī bija 6101 bērns, kas ir par 556 bērniem mazāk nekā 2007.gadā. Nodibināta aizbildnība un iecelts aizbildnis 2008.gadā 844 bērniem, kas ir par 227 bērniem mazāk nekā 2007.gadā. Bērnu aprūpes iestādēs pēc dzimuma ievietotie bērni skaita ziņā daudz neatšķiras, vairāk aizbildņu ģimenēs ievietoti bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot. Aizbildnībā esošo bērnu skaita samazināšanos var skaidrot gan ar bāriņtiesas kompetenci aizbildnības jautājumu risināšanā, gan aizbilstamo pilngadības sasniegšanu, kā arī ministrijas veiktajām lietu pārbaudēm bāriņtiesās.
12. Bērnu aprūpes iestādēs 2008.gada 31.decembrī valstī kopā bija ievietoti 2182 bērni, kas ir par 25 bērniem mazāk nekā 2007.gadā. Pārskata gadā bērnu aprūpes iestādēs ievietoti 735 bērni. Bērnu aprūpes iestādēs pēc dzimuma ievietotie bērni skaita ziņā daudz neatšķiras, nedaudz vairāk ievietoti zēni vecumā no 4 līdz 12 gadiem ieskaitot.
13. No apkopotās informācijas par 175 bērnu turpmāko aprūpi pēc aprūpes audžuģimenē izbeigšanas 2008.gadā secināms, ka audžuģimenes nodrošina bērna īslaicīgu aprūpi līdz viņu adoptēšanai - 35 bērni, nodošanai aizbildņu aprūpē - 28 bērni, līdz bērna nodošanai vecāku aprūpē, bāriņtiesām atjaunojot vecākiem bērnu aprūpes tiesības - 53 bērni, līdz bērna pilngadības sasniegšanai - 16 bērni. Ir bijuši gadījumi, kad bērni nodoti aprūpē citās audžuģimenēs - 21 bērns vai ievietoti aprūpē bērnu aprūpes iestādēs - 22 bērni.
14. No apkopotajiem datiem par 1128 bērnu turpmāko aprūpi pēc aprūpes aizbildņa ģimenē izbeigšanas 2008.gadā secināms, ka adoptēti 18 bērni, vecāku aprūpē atgriezušies 214 bērni, iecelts cits aizbildnis 119 bērniem,

- audžuģimenēs aprūpē nodoti - 37 bērni, ievietoti bērnu aprūpes iestādēs - 47 bērni. No kopējā skaita 692 bērni sasnieguši pilngadību.
15. Bāriņtiesas 2008.gadā no ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaita lēmušas par atļaujas došanu 211 bērniem uz laiku uzturēties ģimenē vai bērnu aprūpes iestādē ārvalstī. No minētā bērnu skaita ģimenē vai bērnu aprūpes iestādē ārvalstī uzturējušies 37 bērni no audžuģimenēm, 9 bērni no aizbildņu ģimenēm un 165 bērni no bērnu aprūpes iestādēm. 2008.gadā uz laiku ģimenē vai bērnu aprūpes iestādē ārvalstī uzturējušies par 47 bērniem mazāk nekā 2007.gadā. Bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas lēmumu atļaut šķērsot valsts robežu 365 ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.
 16. Pārskata gadā bāriņtiesas ar lēmumu par aizbildni bērnam iecēlušas 909 personas, no kurām bērna vecvecāki bijušas 444 personas, citi bērna radnieki - 254 personas, 211 gadījumos par aizbildni bērnam ieceltas citas personas, kuras nav bērna radnieki.
 17. 2008.gadā no aizbildņa pienākumu pildīšanas par nelikumīgu darbību vai nolaidības dēļ atceltas 165 personas, kas ir par 72 personām vairāk nekā 2007.gadā. No aizbildņa pienākumu pildīšanas vairāk atcelti bērnu radnieki - 52 vecvecāki un 63 citi bērnu radnieki, 51 persona, kuras nav bērnu radnieki. Par 10 personām, kuras atceltas no aizbildņa pienākumu pildīšanas nolaidīgas rīcības vai citu iemeslu dēļ, bāriņtiesa informējusi izmeklēšanas iestādes, kas ir par vienu personu vairāk nekā 2007.gadā.
 18. Pārskata gadā 1116 bērniem ar bāriņtiesas lēmumu iecelts aizbildnis, tajā skaitā 553 vecvecāki, 311 citi radnieki. Mazāk par aizbildni ieceltas personas, kuras nav bērnu radnieki - 252 personas.
 19. Audžuģimeņu skaits, kurām ar bāriņtiesas lēmumu piešķirts audžuģimenes statuss līdz 2008.gada 31.decembrim, kopā bija 346 audžuģimenes, kas ir par 20 audžuģimenēm vairāk nekā līdz 2007.gada 31.decembrim. No apkopotajiem datiem secināms, ka 81 audžuģimenē bērni nav ievietoti pamatotu iemeslu dēļ, 39 audžuģimenes nav varējušas uzņemt bērnus, par ko rakstiski informējušas bāriņtiesas.
 20. Pārskata gadā bāriņtiesas lēmušas par audžuģimenes statusa atņemšanu 20 gadījumos. Audžuģimenes statusa atņemšana 17 gadījumos notikusi uz audžuģimenes iesnieguma pamata, 3 gadījumos pieņemts lēmums par audžuģimenes statusa atņemšanu izvērtējot un secinot, ka ģimenes nav spējušas nodrošināt bērniem nepieciešamo aprūpi.
 21. 2008.gadā ar bāriņtiesu lēmumiem 279 personas atzītas par adoptētājiem.
 22. Bāriņtiesas pārskata gadā par 296 bērniem pieņēmušas lēmumu, ka adopcija ir bērna interesēs, tajā skaitā par 52 audžuģimenēs ievietotiem bērniem, 35 aizbildņu ģimenēs un 133 bērnu aprūpes iestādēs ievietotiem bērniem, kas kopā ir par 69 bērniem vairāk nekā 2007.gadā. Bāriņtiesas 76 gadījumos pieņēmušas lēmumu, ka adopcija ir bērna interesēs, ja persona vēlējusies adoptēt otra laulātā bērnu.
 23. 2008.gadā no ārpusģimenes aprūpes tika adoptēti 186 bērni. Latvijā adoptēti 103 bērni, tajā skaitā 15 no audžuģimenēm, 31 no aizbildņu ģimenēm un 57 no aprūpes iestādēm. Savukārt uz ārvalstīm adoptēti 83 bērni, tajā skaitā 25 no audžuģimenēm, 1 no aizbildņa ģimenes un 57 no bērnu aprūpes iestādēm. Adoptēto bērnu skaits 2008.gadā salīdzinot ar

- 2007.gadu ir samazinājies par 18 bērniem, jo samazinājies uz ārvalstīm adoptēto bērnu skaits. Latvijā adoptēto bērnu skaits ir pieaudzis par 13 bērniem salīdzinājumā ar adoptēto bērnu skaitu 2007.gadā.
24. Līdz 2008.gada 31.decembrim aizgādība valstī kopā bija nodibināta 2494 personām, kas ir par 235 personām vairāk nekā 2007.gadā. Aizgādībā esošo personu skaits vairāku gadu ietvaros valstī pieaug apmērām par 220 personām katru gadu. 2008.gadā ar bāriņtiesas lēmumu aizgādņi iecelti 418 personām.
 25. Pieņemto lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai 2008.gada 31.decembrī kopā bija 441. Pārskata gadā bāriņtiesu lēmumu skaits par aizgādņa iecelšanu mantojumam vai prombūtnē esošas personas mantai bija 130, kas ir par 37 lēmumiem mazāk nekā 2007.gadā. 2008.gadā 60 aizgādņi ar bāriņtiesas lēmumu atcelti no pienākumu pildīšanas nolaidīgas rīcības vai citu iemeslu dēļ.
 26. Pārskata gadā bāriņtiesu priekšsēdētāji, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietnieki vai bāriņtiesu locekļi tika pieņēmuši 472 vienpersoniskus lēmumus. No minētā lēmumu skaita par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem pieņemti 440 lēmumi, par bērna izņemšanu no aizbildņa aprūpes pieņemti 30 lēmumi un par bērna izņemšanu no audžuģimenes aprūpes pieņemti 2 lēmumi. Varam secināt, ka kopējais vienpersoniski pieņemto lēmumu skaits pieaudzis nedaudz, savukārt pieaudzis pieņemto lēmumu skaits par bērnu izņemšanu no vecāku aprūpes par 27 lēmumiem, par 24 samazinājies pieņemto lēmumu skaits par bērnu izņemšanu no aizbildņa aprūpes, par 3 samazinājies pieņemto lēmumu skaits par bērnu izņemšanu no audžuģimenes aprūpes.
 27. Apkopotie bāriņtiesu pārskati par darbu ļauj secināt, ka bāriņtiesas 2008.gadā pieņēmušas par 8718 lēmumiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Liels skaits lēmumu pieņemti pa bāriņtiesu darbības virzieniem lietās, kas šajā analīzē nav aplūkotas.
 28. 2008.gadā Administratīvajā rajona tiesā pārsūdzēts 41 lēmums (2007.gadā - 41 lēmums), no kuriem atstāti spēkā 36 lēmumi (2007.gadā - 32 lēmumi), atcelti 5 lēmumi (2007.gadā - 9 lēmumi). Mazais atcelto lēmumu skaits, kas ir 12% (2007.gadā - 22%) no kopējā pārsūdzēto lēmumu skaita, liecina par bāriņtiesu profesionalitātes izaugsmi.